

LADISLAV VODÁK – LETÍCÍ SOKOL

Nějak mě zaskočilo, jak ten čas letí. Nedávno mě Biminiji oznámil, že LADISLAV VODÁK - LETÍCÍ SOKOL, bude v červenci letošního roku slavit své osmdesáté narozeniny. Před mýma očima se náhle spustil film vzpomínek. A protože byl plný táboření i divočiny, rozhodl jsem se zavzpomínat si společně s vámi.

Milý Letící Sokole, ber tento článku jako projev poděkování za všechno, co jsi pro nás udělal a zároveň i jako blahopřání od nás všech k tvému životnímu jubileu.

Pro mne je Láďa jedním z prvních starších woodcrafterů, které jsem poznal. Bylo nám s Loganem kolem dvaceti, byli jsme hladoví po nových podnětech a najednou před námi stál dospělý člověk, který, ač pokročilého věku, měl rád úplně stejné věci jako my. Když mluvil o přírodě, zálesáctví, woodcraftu nebo o Setonovi, přímo z něj sálalo ohromné nadšení a láska pro tyhle věci. Tomu se jen těžko dalo odolat. Byl pro mne živoucím důkazem toho, že lesní moudrost není jen zábava pro mlad'ochy, ale že je to opravdu program na celý život. Setkávali jsme se pak často. Rád vzpomínám na páteční večerní sedánky v jeho sušickém domku, odkud jsme někdy druhý den vyráželi tábořit. Většinou byla pro naše hovory každá noc krátká. Sokol měl vždy o čem vyprávět. Láďu v první řadě zajímalo všechno, co se nějak dotýkalo přírody. Neznám člověka, který by uměl zaníceněji vyslovit slovo divočina. Myslím, že není většího důkazu jeho zájmu o divočinu než to, jak intenzivně se podílel na projektu nazvaného Ochranářský průzkum Šumavy. Sokol byl více než tři roky vedoucím skupiny nadšenců, kteří postupně navštívili všechna zajímavá přírodovědná místa Šumavy. Odvedli v terénu ohromný kus práce a zpracovali svoje výsledky tak, že státní ochrana přírody mohla podat návrh, aby v roce 1963 byla vyhlášena Chráněná krajinná oblast Šumava. Původním cílem byl sice vznik Národního parku Šumava, ale toho se ochránáři dočkali bohužel až v roce 1991. Tím však Sokolova ochranářská aktivita zdaleka nekončí. Dalším velkým projektem byla snaha o znovu vysazení rysa na Šumavu. To se mu opět jen s hrstkou lidí nakonec podařilo. Rád vzpomínám, jak byl Láďa spokojený, když jsme jeho americkým válečným vozem značky Jeep vezli velkou dřevěnou bednu, ve které byl už asi čtvrtý rys určený k vypuštění někde v oblasti Losenického potoka.

Láďa měl velký dar, uměl snadno navazovat kontakt s lidmi a svým nadšením přivedl na cestu ochrany přírody, nebo k Setonovi a jeho zálesáctví nejméně jednoho člověka. Nechejte si někdy vyprávět třeba od Divouse či Polyho, jak se oni do stali do Ligy lesní moudrosti. Mezi zajímavostí určitě patří i to, že Sokol byl otcem a pak i hlavním realizátorem nápadu přejmenovat alespoň neoficiálně pro nás nadšence vrchol hory Křemelné, kterou pak od roku 1990 čeští woodcrafteri podle svého amerického zakladatele nazývají Mt. Seton. O rok později se mu ještě podařilo, aby v Sušici LLM odkryla pamětní desku na rodném domě Miloše Seiferta – zakladatele československé lesní moudrosti.

Z jeho velkých zálesáckých znalostí jsme čerpali inspiraci pro naše Šumavské tábory. Koneckonců staré woodcrafterské tábořiště na Kepelském potoce nám dohodil přímo on. Doma měl vždy spoustu zahraniční zálesácké literatury, nad kterou jsme rádi sedávali. Jejich hlavním tématem byl samozřejmě život v divočině. Tehdy jsem poprvé slyšel takové pojmy jako je voyager, longhunter, harcovník či mountainmen, to byla historie traperů severní Ameriky. V roce 1986 se mu podařilo vydat zajímavou tábornickou příručku, kterou nazval „Šumavskými stezkami“. Knížička obsahovala i spoustu různých jak on s oblibou říkával h „zálesáckých figlů“.

Ale nejraději jsem měl, když začal vykládat o svém dětství a o Šumavě. Vždyť zde také strávil většinu života, a tak věděl o kdejakém zajímavém místě. Udivoval znalostmi detailů ze

života bývalých svérázných postav žijících uprostřed hor. Mokrát jsme spolu mluvili o tom, aby sepsal všechny ty historiky a příběhy co prožil nebo slyšel. Říkal, že má moc jiné práce, a že nemá tolik odhodlání napsat knihu. Přesto pro ochranářské časopisy, ale i náš Bizoní Vítr, napsal dost zajímavých článků. Jeden takový s názvem „Večer v mechové chaloupce“ jsem vybral a posuďte sami jaký je Sokol úžasný vypravěč.

Petr Vilhelm - Willy

VEČER V MECHOVÝ CHALOUPCE

V těch našich šumavských horách je takovej zapomenutej kout prostřed hlubokých lesů s ouzkejma údolima, hučící říčkou a stráněma až do nebe. A tady uprostřed samejch lesnatejch hor, mezi Polední horou, Křemelnou a Vysokým Hřbetem, se tomu odjakživa říkalo země slaťovejch jahod - to podle těch mechovejch kopečků s rozházeněma červeněma klikvama, mezi kerejma se v noci prohánějí světýlka. V jednom koutě tu stávala u lesa na okraji slaťovýho potůčku roubená chatka, kerej se říkalo Mechová chaloupka. To proto, že vokolo byl samej mech, pak už jen korálky brusinek a spousta rašeliničku, co byl dobrej na vobvazy. Ta chaloupka nás kluky ze zálesí přitahovala. Už když si překročil její práh, hned si cejtíl dřevo vyuzený dřevěnkama, a z těch volskou krví natřenejch trámů jakoby eště včera znělo brnkání citer, smích děvčat, cinkání rolniček a supení koníků. Bydlíval tady sám uprostřed lesů starej Kuba, co míval pro každého vždycky dobrej šnupeček. Tady v tej dřevěnici se setkávali pašeráci z ponurejch Weitfällerskejch slatí, rybáři ze ztracenejch zákoutí a "lesní běžci", jak se tady říkalo těm co uměli „uchodit“ jelena nebo čihařit lesní ptáčky.

Jednou jsme se zase domluvili s klukama, že se podíváme ke Křemelný řece, na starý lososí trdlišata. A jako dycky jsme šli nejdřív ke Kubovi. Bylo to zrovna v pátek, kdy u něj bejvalo nejveselejc. To se tady stavěli horalé s krosnama, aby si pověděli vo počasí, zdraví a hlavně se vohřáli, než se rozejdou nahoru do svejch před světem zapadlejch domovů. Ta chaloupka měla pro nás eště jedno kouzlo – volání šumavský divočiny, to protože jsme tady slyšeli takový tajemný názvy různějch míst v horách jako je Sněžná řeka, Gsenget, bavorská Alma, Země malejch smrků, ale taky Steinforele, resonance, ledové jahody, nejšle a to víš i další. V ponebí visely sněžnice, krosna, lososí grondle, v koutě stál soudek na pstroužky, no zkrátka všude takový ty krámy, co člověk v lese potřebuje. To vodpoledne sem zašel i starej Sepl ze Slatový chalupy a ten dycky něco zajímavýho věděl. Zasedl u javorovýho stolu, popotáhl z fajfky a spustil.

“Tak vy byste chtěli slyšet vo tom Medvědím kořenu. Tady nahoře na lesních světlinách, kery vznikly vypálením lesů na pastviny vysoko nahoře, kde to bejčkům svědčí, pásával starej Jógl. Von to byl samotář uzavřenej, lidem se vyhejbal a mimo nedělních bohoslužeb se z pastvin vlastně ani nehnul. Ale za to bylo vo něm známý, že znal tajemství kytěk, stromů, lesních zvířat a ptáčků, uměl léčit dobytek, pomohl telátkům na svět, ale taky se vo něm říkalo, že umí mluvit s lesníma vilama. No a von byl taky vobjevitelem slavnýho šumavskýho šnapsu. To bylo tak. Jednou večír si všiml, že nemocnej bejček, kerej se moc nepásl a pořád polehával, vyhrabává kopytem v zemi nákej kořen, kerej pak sežral. To se vopakovalo po několik dní až se bejček uzdravil. Jógl se šel podívat, co je to za bejlí. Vono to mělo takovou vostrou příchut' a tak tej kytce pro tu sílu začal říkat Medvědí kořen. Když za ním jednou přišly babky, co sbíraly v lese divoký kytky na líky, zkusily k tomu kořenu, kerej rozsekaly na kousky, přidat trošku špiritusu a nechaly to ustát. Byla z toho cejtít trochu země a trochu aróma z našich pěknějch horskejch bylinek. To víte hoši, když se to poprvé pije, tak ta síla málem jednoho porazí. Teprve časem se tomu přijde na chuť a nejlepší to je po jídle na lepší vytrávení. No a

tak se Jógl stal slavným vobjevitelem Medvědího kořene, kerej se v našem i v bavorském kraji dodnes vyrábí jak doma tak po fabricku“.

Vyšlo v Šumavském kalendáři 1992 (str. 36-7)

Rozloučení nad rakví Ladislava Vodáka

Milý příteli!

V poledním čase prvního dne po neděli Tě Pán zavolal, abys mu vydal počet ze Svého života běhu. Života, který začal a skončil na Šumavě, jež Tě zrodila a která si Tě navždy zavázala. Patřil jsi mezi málo vyvolených, kteří dostali velký dar, že mohli pro svůj rodný kraj něco velkého udělat a zasvětil jsi tomu celý svůj život.

Bylo paradoxem tehdejší doby, že myšlenka na vyhlášení Šumavského národního parku (ŠUNAP) rozkvetla a přinesla plody v jihočeském Táboře, kde tvá rodina od vyhnání Němci přes dvacet let žila. Tam se nejen zrodila skupina OCHRANÁŘSKÝ PRŮZKUM ŠUMAVY se sídlem v Táboře, ale tam se nám šesti nakonec v roce 1962 podařilo sepsat návrh na vyhlášení ŠUNAPu, který se stal úředním podkladem pro vyhlášení CHKO Šumava v roce 1963. Pak se náš společný čas rozdělil, ty jsi se vrátil na svojí milovanou Šumavu i se svými rodiči, aby jsi v Sušici vybudoval první správu CHKO Šumava a stal se jejím prvním bezpartijním vedoucím.

A tak jsi tam od této doby realizoval svůj šumavský sen, že jsi pro její ochranu pracoval a žil až do konce života. Na této profesionální ochránářské pouti jsi po Šumavě nachodil 43 000 kilometrů. Tvé šumavské putování tím ale neskončilo. Znova jsme se profesionálně setkali až v 80. letech, abychom uskutečnili další společné ideály, ať už to bylo úspěšné vysazení rysů, kočky divoké či ochrana ohrožených druhů šumavské přírody. Při tom se na náš původní záměr národního parku zapomínalo. Novou šanci nám poskytl až listopad 1989 a tak se v roce 1992 mohla konečně realizovat myšlenka vyhlášení ŠUNAPu. Využil jsi k tomu všechny svoje terénní zkušenosti, tak i pozoruhodné znalosti o vývoji šumavské přírody a především své velmi bohaté mezinárodní kontakty, a to zejména na WWF, v Bavorském národním parku ale i mezi německými a kanadskými ochránáři.

Žil jsi Lád' o, prostý, skromný, nenápadný a přitom plodný život. Bůh ti dal mnohé dary, a to nejen Tvé ochránářské a woodcrafterské ideály, ale především sílu ducha k jejich realizaci. Žádnou tuto hřivnu jsi nepromarnil. Celý život jsi žil pro svou Šumavu, které jsi rozuměl, dal jí vše, nic sis nenechal.

Ale vlastně přeci jen něco jsi si nechal – svou paměť, pro nás ztracený klíč ke dnes staré zaniklé kultuře a zmizelé přírodě, ten jsi si vzal s sebou. Byl jsi totiž jedním z jejich posledních pamětníků.

Nebylo náhodou, že až na Šumavě se ti plně podařilo realizovat myšlenky Henryho Davida Thoreaua a Ernesta Thomsona Setona a dokonce jsi svým životem osobně naplnil Setonovo motto: „Protože jsem poznal trýzeň žízně, vyhloubil jsem studnu, aby z ní ostatní mohli pít.“ A od této studně jsi Letící Sokole onoho pondělí odlétl pod modrou oblohu.

Věřím, že pán ti dal sílu ducha až do toho konečného poledne, pro Tvou pokoru a víru spravedlivě a milostivě zváží Tvé skutky. A až se jednou setkáme v té jiné dimenzi, kdoví co nám o své milované Šumavě ještě povíš. A proto Pane prosíme: „Bud' vůle Tvá“.

RNDr. Pavel Benedikt Trpák v kostele Matky boží v Sušici dne 3. října 2001

Tento článek byl uveřejněn v časopise BIZONÍ VÍTR č. 3/2001 - vydává Liga lesní moudrosti

ODEŠEL LADISLAV VODÁK – LETÍCÍ SOKOL

V pondělí 24. září 2001 V Sušici zemřel ve věku 80 let Ladislav Vodák – Letící Sokol.

Poznal jsem Letícího sokola v roce 1974, když mi bylo šestnáct let. Můj osud si nemohl vybrat lépe moment tohoto seznámení. Byl jsem tehdy členem legendárního TISu - svazu pro ochranu přírody a krajiny, a moje srdce hořelo pro ideály ochrany přírody. Láďa Vodák na mě stejně jako na mnoho lidí přede mnou i po mě, okamžitě přenesl svou celoživotní vášeň – lásku k Šumavě. Začal jsem pak na Šumavu jezdit každé léto a mnohé následující roky i častěji. Díky Láďovi jsem poznal ta nejkrásnější zákoutí a mnohá nádherná tábořiště. Díky jemu jsem spolu s kamarády a s dětmi, které jsem po ty dlouhé roky vedl v různých woodcrafterských kmenech, strávil mnoho dní prací pro Šumavu. Díky němu jezdíme už dvaadvacet let do údolí Kepelského potoka jako domů.

Nikdy nezapomenu na chvíli, kdy mě vzal s sebou na Dobrou Vodou, abych poprvé uviděl na vlastní oči úchvatnou krásu centrální Šumavy a údolí Křemelné. Budu vždycky rád vzpomínat na první roky po rozběhnutí programu reintrodukce rysa na Šumavě, kdy jsme jeli k Paštěckému mostu jen proto, aby mi celý rozrušený ukázal otisk šlápěje rysa v rozbředlém sněhu. A nikdy nezapomenu na roky, kdy jsme u něj doma probírali, co by se stalo, kdyby padl režim a my jsme mohli obnovit Ligu lesní moudrosti.

Vždycky jsem se u něj alespoň na chvíli rád stavoval a nechal se nabíjet nezdolným optimismem, jeho klukovských nadšením pro zálesáctví a Ameriku, kterého neopouštělo ani jako starce a chutí shánět nové a nové informace a zkoušet nové nápady a jak tomu říkal „woodcrafterský figle“.

Podobné pohnutky mě i letos v létě několikrát přinutily, abych ho navštívil v sušické nemocnici, protože mi něco říkalo, že se blíží jeho poslední den. Trpěl jsem pohledem na přítele, kterého přestávalo poslouchat tělo, ale už pár minut po mém příchodu pookřál a byl to zas ten vtipkující Láďa Vodák. Znovu jsme mluvili o Šumavě a LLM. Při každé návštěvě mi kladl na srdce, abychom šli za novými a novými mladými lidmi a dětmi a získávali je pro woodcraft.

Včera byl překrásný podzimní den. Modrá obloha a planoucí slunce. Na svazích Svatoboru se začaly první stromy přebarvovat do podzimních barev. V Sušici zvonil zvon a my jsme šli za rakví, ve které odpočíval náš bratr, kamarád, woodcrafter Letící Sokol. Už se nebudeme mít u koho zastavit až pojedeme přes Sušici. Ale věř, milý Letící Sokole, že až budeme zase stát u Křemelné či Vydry, na vrcholu Mt. Seton nebo Poledníku, až budeme sedět u ohně na Kepelském potoce nebo u chaty na Filipově Huti, budeš tam s námi.

Martin Kupka - Logan